

няється від свого практичного застосування в країнах ісламського світу.

Література:

1. Якубович М. Іслам в Україні: історія і сучасність / Михайло Якубович. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 264 с.
2. Ahmed L. Women and Gender in Islam: Historical Roots of a Modern Debate / Leila Ahmed. – Yale: Yale University Press, 1992. – 304 p.
3. Mernissi F. Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in a Modern Muslim Society / Fatima Mernissi. – Halsted Press, 1975. – 132 p.
4. Naghibi N. Women's Studies/Gender Studies / Nima Naghibi // Encyclopedia of Women in Islamic Cultures / eds. Saul Joseph, Sarah Gualtieri et al. – Brill, 2010. – 550 p.
5. van Doorn-Harder N. Gender and Religion: Gender and Islam / Nelly van Doorn-Harder // Encyclopedia of Religions (2nd edition) in 14 volumes / ed. Lindsay Johns. – Detroit: Macmillan Reference, 2005. –Vol. 5. – 742 p.
6. Wadud A. Inside the Gender Jihad: Women's Reform in Islam / Amina Wadud. – London: Oneworld Publications, 2006. – 325 p.

Концепт «Азія» в японському паназіатизмі II половини XIX – початку XX ст.

Олександра Бібік

Донецький національний університет імені Василя Стуса
(Вінниця)

Одним із головних питань сучасного японознавства є вивчення особливостей розвитку та історії змін, котрі відбулися в Японії після революції Мейдзі (яп. 明治維新, 1868–1889 pp). У числі наслідків революції було переосмислення традиційних географічних, метагеографічних та ідеологічних концептів: перехід від синоцентричної до європоцентричної моделі світу, поява поняття «нація», рефлексія Японії над власним місцем та місією

на новій світовій мапі. Центром такої рефлексії була дихотомія, яка склалася в думках тогочасних інтелектуалів: з одного боку, вони визначали Японію частиною «Азії» та «Сходу», з іншого – прагнули зробити зі своєї країни розвинену та сучасну, тобто «європейську» державу.

Поняття «Азія» (яп. 亜細亜 – «адзіа») було занесено в Японію єзуїтськими місіонерами в XVI ст., зокрема, воно зустрічається в китайській мапі світу від 1600 р., яка була зроблена під наглядом керівника єзуїтської місії в Китаї Маттео Річчі (1552–1610). Більш широко цей термін почав використовуватись у середині XIX ст., у відповідь на зростаючий дипломатичний, мілітаристичний та економічний вплив Заходу. Як зазначають Свен Саалер і Кристофер Шпільман, саме в цей час термін «Азія» «перестав бути лише технічним терміном, який використовували східно-азійські картографи у відповідь на загрозу західного колоніалізму» [Saaler 2011, с. 2] та став фундаментом для формування нової японської ідентичності. Ще один важливий географічний концепт цього часу, синонім до поняття «Азія» 亜細亜 – «Схід» (яп. 東洋 – «то: йо:») було запозичено із синоцентричної моделі світу. Але на відміну від поняття «Азія» термін «Схід» майже не використовувався в розробці новітніх політичних, філософських та ідеологічних концепцій.

Одним із найбільш розповсюджених була ідея того, що Азія – це регіон, пов'язаний однаковими культурними зв'язками та цінностями, головна з яких – конфуціанство (наряду з ієрогліфічною писемністю, концептом «жовтої раси», релігійної єдності тощо) [Нші 2007, с. 3]. Зважаючи на це, в японському паназіатизмі склалися два протилежних погляду на азійських регіон: перший із них акцентував увагу на відсталості Азії з погляду Європи (і у зв'язку з цим на необхідності або «підіймати Азію» (яп. 興亜 – «ко-а») або йти «Геть від Азії» (яп. 脱亜 – «дацу-а») орієнтуючись на Європу та зосередившись на власному розвитку), другий – на унікальності азійської духовності та культури, необхідності розвивати цю культуру та протиставляти європейській (погляди Окави Сюмея та Окакури Тенсіна) [Kakuzo 1970].

Отже, визначення поняття «Азія» є центральним питанням японського паназіатизму II половини XIX – початку XX ст. Дискусії навколо цього поняття почалися з формування «азійської»

ідентичності в Японії, та продовжилися в розвитку ідеї «Азії» як геополітичного та культурного простору, пов'язаного єдиною історичною місією. Географічні кордони «Азії» варіюються залежно від філософських та ідеологічних переконань окремих мислителів та ідеологів паназіатизму: від визнання Азією лише країн Далекого Сходу, до включення в цей простір Монголії та країн ісламу (філософія Окави Сюмея). Наповнення та розкриття поняття «Азія» є визначальним для подальшого розвитку як паназійських ідей, так філософсько-історичного дискурсу Японії межі століть.

Література:

- 1) Kakuzo O. The Ideals of the East: With Special Reference to the Art of Japan / Kakuzo Okakura. – Rutland: Charles E. Tuttle, 1970. – 244 p.
- 2) Saaler S. Pan-Asianism as an Ideal of Asian Identity and Solidarity, 1850–Present / S. Saaler, C. Szpilman. // The Asia-Pacific Journal. – 2011. – № 17. – P. 1-30.
- 3) Selden M. Nation, Region and the Global in East Asia: Conflict and Cooperation / Mark Selden. // The Asia-Pacific Journal. – 2010. – № 14. – P. 1-29.
- 4) Hui W. The Politics of Imagining Asia: Empires, Nations, Regional and Global Orders [Електронний ресурс] / Wang Hui – Режим доступу до ресурсу: <https://apjff.org/-Wang-Hui/2407/article.pdf>.

Філософські витоки дискурсивної політики

Єлизавета Борисенко

Національний університет «Кієво-Могилянська академія» (Київ)

Сучасність кидає людству все нові виклики. Глобальні економічні проблеми, екологічні кризи, соціальні конфлікти – усе це змушує постійно шукати нові виходи із ситуації, що постійно загострюється. Отже, сучасне суспільство потребує нових принципів та